

**Силабус
освітнього компонента ОК 2**

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Назва дисципліни:	Українська мова (за професійним спрямуванням)
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	19 «Архітектура та будівництво»
Спеціальність:	192 «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	«Автомобільні дороги та аеродроми»
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3606&lang=uk
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра українознавства
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Книшенко Наталія Петрівна, к.ф.н., доцент кафедри українознавства
Контактний телефон:	+38(099)332-06-86
E-mail:	knishenko@meta.ua

Короткий зміст освітнього компонента

Метою вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування системи знань про норми сучасної літературної мови як основи культури усного й писемного ділового мовлення фахівців, набуття практичних навичок використання в мовленні наукової та фахової термінології, вироблення вмінь створювати та відтворювати усні й писемні мовленнєві жанри професійного спілкування.

Об'єктом вивчення дисципліни є офіційно-діловий і науковий стилі; автотранспортне термінознавство; мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, необхідних для високоякісного професійного спілкування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна українська літературна мова і мовлення у фаховій діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вільно оперувати лексикою сучасної української літературної мови;
- грамотно використовувати спеціальну лексику, термінологію за фахом;
- володіти орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови, що передбачені програмою дисципліни;
- створювати мовні жанри усного й писемного професійного спілкування;
- перекладати й редагувати тексти професійного спрямування;
- ефективно користуватися мовними та стилістичними нормами усної форми професійного мовлення;
- користуватися лексикографічними працями й нормативними документами, що відповідають напрямку обраного фаху;

-володіти правилами етикету професійного спілкування.

Передумови для вивчення освітнього компонента:

Пререквізити: шкільний курс української мови.

Кореквізити: вибіркова дисципліна «Автомобільно-дорожнє термінознавство», «Стилістика наукового тексту», «Науковий стиль мовлення», «Риторика».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

РН01. Застосовувати основні теорії, методи та принципи математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук, сучасні моделі, методи та програмні засоби підтримки прийняття рішень для розв'язання складних задач будівництва та цивільної інженерії.

РН02. Брати участь у дослідженнях та розробках у сфері архітектури та будівництва.

РН03. Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою.

РН12. Мати поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач в галузі будівництва та цивільної інженерії (відповідно до спеціалізації).

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1	ПР 1. Державна мова України: система норм і стилів	2	2	1,2,5,8
	ПР 2. Основні вимоги до укладання ділових паперів	2	2	1,2,5,8
	СРС. Вимоги до змісту та розташування реквізитів документів	4	10	1,2,5,6,8
2	ПР 3. Документи щодо особового складу і довідково-інформаційні документи	2		1,2,5,8
	ПР 4. Обліково-фінансові та господарсько-договірні документи	2		1,2,5,8
	ПР 5. Організаційно-розпорядчі документи	2		1,2,5,8
3	ПР 6. Лексичні та синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю фахової документації	2		1,2,5,6,8
	СРС. Книжні та іншомовні слова в текстах фахових документів.	4	10	1,2,5,8
4	ПР 7. Граматичні особливості частин мови у ділових паперах	2		1,2,5,8
	СРС. Зв'язок числівника з іменником	4	10	1,2,5,8
5	ПР 8. Усна фахова комунікація: різновиди й особливості, атрибути	2		1,2,6,8
	СРС. Паралінгвістичні засоби у спілкуванні із закордонними партнерами	4	10	1,2,5,8
6	ПР 9. Галузева пресконференція	2		1,2,5,8

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
	ПР 10. Організація професійного спілкування	2		1-8
7	ПР 11. Науковий стиль і дослідницька діяльність студента	2		1-8
	СРС. Мовні засоби для реалізації наукової діяльності студента	2	10	1-8
8	ПР 12. Основні форми й види науково-дослідницької діяльності студента	2		1-8
	СРС. Укладання термінологічного мінісловника для галузі машинобудування	10	4	3,7-15,9
9	ПР 13. Система основних понять термінознавства	2		3,7-10
	СРС. Характеристика основних технічних термінологічних словників. Види технічного перекладу	4	2	3,7-10,12
10	ПР 14. Основні способи термінотворення	2		3,7-10
	ПР 15. Лексико-семантичні процеси в українській науково-технічній термінології	2		3,7-16
	ПР 16. Підсумкова контрольна робота навчальної дисципліни за заняттями № 1-15	2		1-16
Ра- зом	ЛК	0	0	
	ПЗ	32	4	
	СР	28	56	
	Іспит	30	30	
Усьо- го		90	90	

Методи навчання:

МН1–словесний метод (бесіда, навчальна дискусія, пояснення, розповідь);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, виконання вправ, виконання ситуативних завдань; написання листів та статей, ділові та рольові ігри, творчі роботи);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

МН4 – робота з літературою (навчально-методичною; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

МН6– самостійна робота;

Форми та методи оцінювання

ФМО1 – міжсесійний контроль (поточна перевірка)

ФМО2 – підсумковий контроль (семестровий іспит)

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО5 – тестовий контроль (стандартизовані тести)

ФМО7 – практична перевірка (студентські презентації та виступи на наукових заходах)

ФМО8 – методи самоконтролю і самооцінки

Система оцінювання та вимоги:

Оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно зі [СТВНЗ 90.1-02:2023 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»](#).

Сума балів	Оцінка в ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко вивчив матеріал, викладає його логічно, послідовно, чітко, переконливо аргументує відповідь, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.	відмінно
80-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре
75-79	C	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	
67-74	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	
60-66	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно
35-59	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	
1-34	F	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	незадовільно

Підсумкова оцінка студента з навчальної дисципліни визначається виходячи з результатів поточного контролю і екзамену та розраховується як сума балів за:

- поточний контроль (усне опитування, відвідування занять та активність комунікації на них, складання стандартизованих тестів);
- виконання завдань, передбачених практичними заняттями;
- складання екзамену.

Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається в період екзаменаційної сесії після закінчення аудиторних (дистанційних) занять. До екзамену допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом:

- були присутні на заняттях (лекції, практичні роботи);

- набрали не менше **60 балів** за поточну успішність.

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 60 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії. У разі оцінювання знань здобувачів шляхом тестування кількість балів визначається відсотком правильних відповідей. За очної форми проведення занять можливе комбіноване (письмове та усне) складання екзамену, що полягає у наданні відповідей на два теоретичні питання та одне письмове завдання з наступним коментуванням виконаної роботи. На підготовку та складання екзамену відводиться **30 год**.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену. Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться таким чином:

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Види оцінювання	Поточний контроль	Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліну
	T1...T15		
Практична робота на занятті, участь у дискусії	60	30	100
Захист практичних робіт	10		

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Книшенко Н.П. Комплексне дослідження української дорожньо-будівельної термінологічної лексики: монографія / Харків: в-во «Стиль-іздат», 2023. – 150 с.
2. Книшенко Н.П. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів дорожньо-будівельного факультету / Н. П. Книшенко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2010. – 32 с.
3. Книшенко Н.П. Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи дорожнього будівництва / Н. П. Книшенко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2021. – 140 с.
4. Книшенко Н.П. Зошит-конспект з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (III розділ) (для студентів дорожньо-будівельного факультету) / Н. П. Книшенко, Н. В. Нікуліна. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2016. – 120 с.
5. Нікуліна Н.В. Зошит-конспект з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / Н. В. Нікуліна, Н. П. Книшенко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2020. – 192 с.
6. Нікуліна Н.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / Нікуліна Н. В., Книшенко Н. П. – Харків: ХНАДУ, 2014. – 104 с.
7. Нікуліна Н.В. Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи автомобілебудування / Н.В.Нікуліна. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2006. – 144 с.
8. Нікуліна Н.В., Книшенко Н.П. Українська мова професійного спілкування: Навч. посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2023. 200 с.

Допоміжна література

9. Книшенко Н. П. Тлумачний словник вузькогалузевих термінів дорожнього будівництва: довідково-навчальне видання / Н. П. Книшенко ; ХНАДУ. – Х., 2013. – 300 с.
10. Книшенко Н. П. Українсько-російсько-англійський словник дорожньо-будівельної термінології/Н. П. Книшенко, Ж.П. Безцінна.–Харків: Видавництво ХНАДУ, 2014.– 152 с.
11. Нікуліна Н.В. Словник транспортних чужомовних запозичень / Н.В. Нікуліна. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2010. – 420 с.

Інформаційні ресурси

12. Лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.mova.info/>
13. Портал української мови [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.pravila-uk-mova.at.ua/>
14. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.stalivrazy.org.ua>
15. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.rozum.org.ua/>

16. Українська мова [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]:<http://www.ukrajinskamova.org.ua/>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

Наталія КНИШЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми

Дмитро КОСТІН

Завідувач кафедри

українознавства

Неля НІКУЛІНА